

Sylvia Nossent, stichting Babywerk

“Krachten bundelen voor preventie”

Op 1 januari 2015 gaat de nieuwe Jeugdwet in. Vanaf dan bepalen gemeenten zelf hoe het budget voor de jeugdzorg wordt verdeeld en bij wie welke zorg wordt ingekocht. Dat geldt ook voor de zorg voor het heel jonge kind en de voorbereiding op de bevalling en het ouderschap. “Die voorlichting en preventie zijn essentieel om latere problemen te helpen voorkomen”, zegt Sylvia Nossent van stichting Babywerk. Maar is daar in deze drukke transitietijden wel voldoende aandacht voor?

Door: Lara Geurickx

Goede voorlichting en laagdrempelige hulp zijn cruciaal in de eerste levensfase. Het babybrein ontwikkelt zich razendsnel, zelfregulering en contact met de omgeving staan in deze fase centraal en daarmee wordt de basis gelegd voor het latere leven. Uit een recente opiniepeiling van het Nederlands Jeugdinstituut blijkt ook dat aanstaande ouders en ouders van baby's grote behoefte hebben aan informatie over en steun bij opvoeding en ouderschap (zie kader). Zijn de gemeenten, die straks de regie krijgen, zich voldoende bewust van de noodzaak en van de mogelijkheden? Sylvia Nossent maakt zich zorgen. “De transitie gaat gepaard met bezuinigingen - en waar bezuinigd wordt, worden prioriteiten gesteld. Dan is het de vraag of preventie en de zorg aan gezinnen met een baby bovenaan het lijstje staan. Ik denk dat daar een dubbele emancipatie voor nodig is.”

Kinderschoenen

Ten eerste staat volgens Nossent de zorg voor het prille kind zelf nog relatief in de kinderschoenen. “Het vakgebied en de kennis zijn weliswaar snel groeiend en het belang ervan wordt maatschappelijk steeds meer onderkend. Maar de sector die zich daar hard voor maakt is jong en nog niet heel goed georganiseerd. Van de vele beroepsgroepen die betrokken zijn bij het kind op babyleeftijd zijn er weinig die exclusief met baby's werken. Professionals organiseren zich eerder per beroepsgroep dan naar de doelgroep. Hierdoor ontbreekt het aan één duidelijk aanspreekpunt voor de lokale overheden.” Dat terwijl de gemeenten nu alle kennis in huis moeten halen om verantwoord zorg in te kopen en baat hebben bij een partij die hen hierin namens alle beroepsgroepen kan adviseren. Het risico in deze fase is dat kleine, lokale initiatie-

ven zich ieder voor zich in de kijker proberen te werken, schetst Nossent. “Dat komt de kwaliteit niet per se ten goede. Bovendien maakt dat het voor gemeenten alleen maar ingewikkelder, terwijl die al voor de complexe taak staan om de continuïteit van de huidige zorg te waarborgen.”

Grote verschillen

Daarmee raakt Nossent aan het tweede ‘emancipatiepunt’. “De overheid onderschrijft tot onze vreugde de afgelopen jaren steeds meer het belang van preventie en vroege interventies. In tegenstelling daarmee is met ingang van de nieuwe Jeugdwet het budget voor perinatale voorlichting niet langer geoormerkt. Nu is dat, binnen de brededoeluitkeringen die de gemeenten voor de Centra Jeugd en Gezin ter beschikking hebben, wel het geval. Dit betekent dat de gemeenten na 1 januari de verplicht-

Sylvia Nossent: “Huilende baby's vormen geen urgent maatschappelijk probleem”

Foto: Isabelle Hattink, www.fotobelle.nl

Zorgcontinuüm

Uit een recente opiniepeiling van het NJI blijkt dat voor 90 procent van de aanstaande ouders de voorbereiding op het ouderschap en de opvoeding even belangrijk is als de voorbereiding op de bevalling. Tegelijk weet 40 procent niet waar ze terecht kunnen met hun vragen hierover. Het liefst willen ze ondersteuning op wijkniveau, vanaf het tweede trimester van de zwangerschap. Het NJI pleit op basis van de onderzoeksresultaten voor een zorgcontinuüm waarbij verbinding wordt gemaakt tussen prenatale valide (online) informatie, prenatale zorg, opvoedsteun en voorschoolse voorzieningen; en tussen formele en informele zorg. Dat aanbod zal uiteindelijk lokaal vorm moeten krijgen onder regie van de gemeente, in samenwerking met andere partners en ouders.

ting houden om in het aanbod te voorzien, maar dat ze voortaan ieder voor zich mogen bepalen hoe ze daar inhoudelijk vorm aan geven en welk deel van het totale jeugdzorgbudget naar preventieve perinatale voorlichting gaat.”

Nossent wijst erop dat de verschillen groot kunnen worden. Terwijl de ene gemeente een ouderschapscursus gratis blijft aanbieden, zul je er in de naburige gemeente misschien voor moet betalen. “In dat laatste geval vallen veel ouders a priori uit de boot. Ook voor laagdrempelige zorg geldt straks dat ouders geheel afhankelijk zijn van het inkoopbeleid van hun gemeente.” Daarbij kan de gemeente het beschikbare budget maar één keer uitgeven. “Het is niet ondenkbaar dat zware problemen van jeugd hoger op de agenda komen te staan dan het leed van tobvende jonge ouders, dat immers onzichtbaar blijft buiten de muren van de babykamer. Huilende

baby's vormen geen urgent maatschappelijk probleem. Begrijp me niet verkeerd: alle kinderen die hulp nodig hebben, moeten die hulp kunnen krijgen. Ik pleit er alleen voor om, naast een goed curatief beleid, te zorgen voor programma's waarmee latere problemen te voorkomen zijn en voor tijdige interventies om problemen in het beginstadium aan te pakken. Het een kan niet zonder het ander. Zonder een goed preventiebeleid blijf je mijns inziens dweilen met de kraan open.”

Samen optrekken

Ziet stichting Babywerk in deze transitieperiode een rol voor zichzelf weggelegd? “Zeker”, benadrukt Nossent. “We nodigen beroepsgroepen en organisaties die zich richten op de zorg voor het heel jonge kind uit om samen op te trekken. Op dit moment zijn er ver gevorderde besprekingen tussen de DAIMH, de sectie Het Jonge Kind van het NIP en stichting

Babywerk. We gaan gezamenlijk ijveren voor zo vroeg mogelijke, preventieve voorlichting over een psychisch gezonde babytijd en ondersteuning van jonge ouders en baby's.” Babywerk heeft als missie om kennis op dit terrein te bundelen. Nossent: “We bieden anderen in het werkveld dan ook graag een platform om ervaringen uit te wisselen. Gemeenten kunnen altijd bij ons aankloppen als ze advies willen over effectieve, wetenschappelijk onderbouwde preventieprogramma's of als ze in contact willen komen met de praktijkmensen uit ons netwerk. Zeker in een turbulente tijd als deze moeten we niet allemaal opnieuw het wiel uitvinden.”

‘Professionals organiseren zich eerder per beroepsgroep dan naar de doelgroep’

auteursinformatie

Sylvia Nossent is mede-oprichter en bestuurslid van stichting Babywerk. Informatie: ‘www.babywerk.net’ en ‘www.zwangerbevalleneenkind.nl’.